

Krivica in kazen.

J. E. Božomil.

I.

Spomladi leta 1915. je na Maroltovem vrtu vzcvetela, poleti se je redila in zorila, jeseni je pa dozorela tista nesrečna izkušnjava za Muhovčevega Tončka. »Hruške« je bilo ime tisti izkušnjava. Kakor zlatorumeni cekini so ga pozdravljale dan za dnem tiste

„Kaj boš prosil!“

hruške na vrtu; kakor Eva pod drevesom sredi raja se je željno oziral Tonček na Maroltov vrt, pa premišljeval, kako bi prišel do tistega zlahtnega sadja. »Prosi Maroltovega Jožka,« mu je prigovarjal glas vesti. »Prosi, pa ti jih bo dal. Saj sta prijatelja.« Pa se je oglasil spet drug

glas in mu je prigovarjal: »Kaj boš prosil! Ali ne znaš plezati? Sam pojdi, pa si naberi, kar hočeš in kolikor hočeš! Jožek bi ti že tudi dal, toda on bi ti dal le malo, in kar bi ti dal, bi bilo slabo. Sam vzem, pa je!«

Oba glasova je slišal Tonček, poslušal je pa le enega.

V ponedeljek po svetem Mihaelu se je vračal iz šole. Počasi in previdno je stopal za Maroltovo vrtno ograjo, oprezno pogledoval na vse strani, če ga kdo vidi — in ko se je čutil varnega, je zlezal čez zid na vrt, splezal na drevo in pričel s ciganskim rokodelstvom.

Kdo ne vé, da Bog povsod vidi, tudi tam, kjer človeka ljudje ne vidijo! Včasih pa vidijo človeka tudi ljudje, ko misli, da je pred njimi popolnoma skrit in zakrit. Muhovčevega Tončka je — na primer — prav dobro videl Kramarjev Cene. Pa je bil tisti dan malo nepreviden, ta Cene. Pričel je klicati Maroltovega Jožka, a klical ga je tako glasno, da je hočeš-nočeš moral vse slišati tudi Tonček. Le-ta Cenetova neprevidnost ga je rešila tisti dan kazni za tatvino.

Hitro je šinil z drevesa, naglo čez zid — smuk v domače svisl, in o tatu ni bilo ne duha, ne sluha več.

Maroltov Jožek in Muhovčev Tonček sta si bila sicer velika prijatelja. Ta dan se je pa pričela prijateljska vez rahljati. Jožek se je jezil, ker krade na Maroltovem vrtu njegov najboljši prijatelj; Tonček je pa premišljeval v svislh, kakor tat v ječi, da je pravzaprav tatinstvo le grd opravke.

II.

Tistega leta so prišli v naše kraje vojaki. Cele trume so prihajale. Ostajali so nekaj časa po vaseh, pa so zopet odinili naprej. Največ veselja s temi gosti je imela mladina. Vojaške vaje, vojaški red, vojaško vedenje — to je bilo za otroke nekaj novega, prikupnega. Očetje in matere so imeli tiste dni seveda največ opravka z otroško radovednostjo. Kmalu pa so otroci tudi sami postali vojaki.

Muhovčev Tonček je moral naslednji dan varovati domačo družinico. Mama so imeli namreč dovolj opravka drugod. Začudo, rad je bil Tonček tisti dan doma! Včasih prej bi ga bilo treba privezati, pa bi bil še ušel k Maroltovim. In vrnil bi se bil šele proti večeru. Zato bi bil šel pa seveda brez večerje spat. Pa kaj bo to — tega je bil že vajen. A danes je čudno zavzet za blagor domače hiše —

Pokoncji kakor vojak na straži, še s solsko torbo na hrbtu in z debelo gorjačo v roki, koraka Tonček sredi mladih Muhovčkov. Mlajši Muhovčki se veselo igrajo, starejši pa pobirajo zrelo sadje po domačem vrtu.

Tiho se tedaj prismoče Maroltov Jožek na Muhovčevo dvorišče. Pa ni sam. Kramarjev Cene tudi pomoli izza zida svojo butico.

»Aha! Ali smo skupaj! Tat!« se zadere Maroltov Jožek.

Kadar plane jastreb na kuretino, zakriče kure in se poskrijejo; petelin pa skoči kljubovalno naprej, da jih brani pred jastrebom, ki moti red in mir v njegovem kraljestvu. Tako se je ondan preplašila tudi Muhovčeva otročad in strahoma pribežala skupaj. Samo Tonček je stopil kljubovalno naprej in se ni zmenil za Cenetovo izzivanje.

»Ali smo skupaj? Tat!« zavpije še enkrat Jožek. Potem mu pa veli: »Palico stran!« Meninici, tebinici odloži Tonček ves omamljen in prestrašen svojo gorjačo. A preden se je še dobro zavedel, kaj pravzaprav hočeta

„Ali smo skupaj?“

onadva, že sta planila nadenj Maroltov in Kramarjev — in prične se obračun za včerajšnji greh. Z lastno gorjačo jih je Tonček dobil... Vsa mlada Muhovčad je jokala. Seveda ni vedela, da govori pravica.

Muhovčeva mati so bili tisti čas ravno na polju. Ko so se vrnili in zvedeli, kakšen vihar je bil medtem na domačem dvorišču, je moral Tonček k mami na zaговор. A tudi tu je bil račun za obisk Maroltovega vrta precej hud. To se je dalo spoznati iz Tončkovih solznih oči.

Huda zdravila pa človeka večkrat dobro ozdravijo. Znabiti so tudi Muhovčevega Tončka?

III.

»Tonček! Tonček! Pojdi malo k nam!«

»Saj nisem neumen —.«

»Pojdi! Saj nisem več hud.«

»Ne vem! Ti bi me rad spravil, pa bi me še enkrat —? Ne grem več k vam.«

»Pojdi no! Nič ti ne bom storil.«

»Če mi res ne boš?«

»Res da ne.«

Počasi in previdno je potem stopal Muhovčev Tonček proti Maroltu. Že včeraj bi bil šel tja rad, pa sta ga zadrževala strah in trma. Bal se je še Maroltovega očeta, in sram ga je bilo, ker je bil tepen z lastno gorjačo. Naslednji dan je pa gledal že oddaleč, če bi znabiti mogel kje videti Jožka. Pa ga je res ugledal, in Jožek ga je zdaj sam povabil.

»Na, vidiš,« ga je nagovoril Jožek, »to-le hruško vzemi. Pa še to-le. Pa nikar več hud ne bodi!«

Na razvalinah starega prijateljstva je potem oživelo zopet novo.

Ko se je pa zvečer vračal Muhovčev od Marolta domov, je imel vse žepe polne hrušk. Lahko je šel spat — spet brez večerje.

Kesal se je pa še v postelji grde svoje tatvine. Že tretji večer se je kesal. A vendar je danes mirneje zaspal. Jožek mu je odpustil, in Bog že menda tudi.

